گوزەرێک بەسەر سێ ئەزموونی شێوەکاری

مرۆڤ هەمیشە ڕاستەوخۆ لەگەڵ دەمی ئێستای ژیان کات دەگوزەرێنێ و لەگەڵ بەسەر بردنی هەر ساتێکی کاراکانیدا تایبەتمەندییەک دێنێتەکایە، لەوەدا دەبێت هەموو ئەو کردانەی پێی هەڵدەسێ لەگەڵیدا تەبابێت تا ئەو ڕادەی لە نزمترین ئاستدا تا بەرزترین ئاستدا خۆ بگونجێنێ بەم حاڵەتەش ڕەوشێک دێتە ئاراوە کە هیچ شتێک بوونی نەبێت تەنیا لە ڕێی ڕەسم کردنەوە نەبێت.
بە مەرجێ مرۆڤ هەموو تواناکانی تاکێتی خۆی لە پێناو سەرف بکات. لە ئەنجامدا دەبێتە هۆی هاتنەکایەی جۆرە ڕاهاتنێک لەنێوان خود و تایبەتمەندی ئەو شتانەی کە بۆ چالاکییەکان پەراوەی دەکات. دیارە بۆ وەبەرهێنانی هەر دەسکەوتێکی هونەریش، ئەوا لە ڕێی ئەو ناواخنە ڕۆمانسییەی هونەری و کەرەستەی هەستی هونەرمەند بۆ بەکاربردنی ڕەسم کردنەوە دەبێت.
کارامەیی هونەرمەند لەو نێوەندە دەردەکەوێت کە بتوانێ چاوی بینەر بە حەقیقەتی ساوی تابلۆ بگەیەنێت و بەرجەستەی تێڕوانینی بکات.
بۆ «مەنزور خاسیەتێک دەخوڵقێ کە بۆ هەر ڕووبەرێکی تەخت شێوە دەرچوونێکی بارز پیشان بدات و بۆ هەر ڕووبەرێکی بازریش شکڵێکی تەخت نیشان بدات» ئەوەیان گوتەی لیۆناردۆ دافنشییە لەبارەی «منظور»ی تابلۆوە، هەر بەم دەروازە گوتەییە دەڕوانینە تابلۆکانی هونەرکاری «سەردار کێستەیی»
لە پێشانگایەکی هاوبەشدا لەگەڵ هونەرمەندان «لوقمان سەلام، مەروان شوکری» پێکەوە لە گەلەری کوردستانی هەولێری پایتەخت سازییان دابوو.

سۆران ئیسماعیل

تابلۆی هونەرمەند
«لوقمان سەلام»

تێیدا ناوبراو لە کارەکانی ئەمجارەی بە شێوازێکی جیاواز لەوانەی پێشووی ئیشی بۆ کردبوو هەروا بە ڕێچکەیەکی تایبەتی خۆی جیا لە دوو هونەرمەندەکەی تر لە ڕووی ستایل و تەکنیک و کەرەستەی بەکارهێنراو ئەنجامی داون، بەڵام لە ڕووی فیکرە و بابەتەکانی نزیکە لە هەردووکیان. ئێستا ئمانەوێت توێژینەوەیەکی ڕاڤەیی بۆ کارەکانی بکەین. ئەوا لە هەر دوو دیوی دەرەوەی فۆرمی فۆرم و فۆرمی ناوەڕۆک لەگەڵ ناواخنی تابلۆکانی وەک مەبەست و ئامانج لە فیکرەکانی دەمانگەیەنێتە ئەوەی بڵێین هاوکێشەیەکی هاوسەنگ ئەو نێوەندەی پێکاوە، بەڵام لەسەر بنەمایەکی فەلسەفی تازەگەریدا و بە دەسکاریکردنی چەند خاسیەتێکی ستاندەریش لە چوارچێوەی کەرەستەی ئامادەکردنی تابلۆکێشاندا بۆ نموونە هەندێ تابلۆکانی لاکێشەییەکی زۆر تەسک و درێژن بە شێوەیەکی ئاسۆیی کێشراون هەندێکی تریش بە هەمان ئەندازەن، بەڵام بەشێوەیەکی ستوونی دامەزراندوون، ئەگەر زێتر بەم باسە شۆڕ ببینەوە، ئەوا دەتوانین بڵێین هونەرمەند سەردارکێستەیی دوو فۆرمی دەرەوەی هەڵبژاردووە، یەکیان لە دیوی «دەرەوە» واتە هەڵبژاردنی دیکۆرێشنە بە چوارچێوەی دەرەوە و کەرەستەی پێکهاتنی ماتریاڵی تابلۆ و لایەنە ئەندازەگەرییەکەیە جا ئەگەر کەمێک لە دیوی دەرەوەی نەخشەسازی بەرەو ژوورتری فۆرمی ناوەوە شێوە و فیگۆرەکانی پێکهاتەی تابلۆ نزیک ببینەوە، دەبینرێ هەڵبژاردنی کوتلەی ڕێکخستنی فیگۆرەکان لە دوای یەک ڕیز بەندکراون لەسەر هێڵێکی ئاسۆیی بەردەوامدان بە هەمان شێوەش لە بەشەکەی تری کار لەسەرکردنی ستوونی ئەم شێوە دیاردەی دووبارەکردۆتەوە. بە گۆڕینێکی ڕێژەیی نەبێت.

دیسان دیاردەی دووبارەبوونەوەی شکڵەکان وەک خۆیەتی لە سەرجەم تابلۆکانیدا بە دەسکاریکردنی چەند پەیوەستێکی دەوروبەری فیگۆرە بەستراوەکانی لێدەرچێت.

لێرەدا هەر لەگەڵ ئەم نزیکبوونەوە هاوشێوەییەی فۆرمییەتی دەرەوە و ناوەوە لە چۆنییەتی دروستکردنی تابلۆکانی، دەتوانیین بڵێین مامەڵەکردنی ڕەنگیش لەیەک کاتی زەمەنی دەستبەکاربوونی کارەکانییەتی و بیبەستینەوە بە چۆنیەتی دانانی ئەو ڕەنگانەی کەلای خۆی دیاریکراون و جۆری تۆناتی و گەرمی و ساردی ڕەنگەکان و هەروا هەڵبژاردنی شەفافییەت و ڕێژەی بەکارهێنانی تەنکی و ئەستووری ڕەنگەکان لە هەر سێ جۆری نەخشەسازی تابلۆکانی و ناوەڕۆکی بابەتەکانی هەمان ڕێچکەگرن و زۆر لێکتر نزیکن بەدەر لە چەند تابلۆیەک کە ئەویش تۆناتی کەش و دۆخی بابەتەکەی گۆڕیوە و ڕووە و تۆخی یاخود کاڵبوون بردوویەتی و کاریگەرییەکی سایکۆلۆژی بەخشیوەتە ناوەڕۆک و لە

ئاکامە دوو حاڵەتی دڵڕفێن و تراژیدیایی پێچەوانەی یەکتری خوڵقاندووە، پێدەچێت ئەم شێوازی کارکردنەش بۆ دوو ئاراستە بڕی لێکدانەوەی هونەرمەند بگەڕێتەوە کە زێتر خۆی لێی بەرپرسی هەستکردنییەتی و ئێمە مانانیش هەرکەسە و بە چاوتێڕوانینێکی خۆمان پێی ئاشنا دەبین تا چەند پێی ئاسوودەبین یان ڕەفزی دەکەین:

یەکەمیان: دیارکەوتنی توانا بەسەر داشکاندنی ئەزموونی هونەرمەندە لە بڕینی ئەو ماوە زۆرەی کە بۆ بە ئەنجام گەیاندنی چەندێتی ژمارەی تابلۆکانی ناو پێشانگاکەی تەرخان کردووە لە چۆنییەتی لانەدان و پابەندبوونی شێواز و تەکنیک و بابەتەکان لە یەک ستایلی تایبەت بە خۆی و پێناسکردنی ڕەگەزنامەی هونەری ناوچەگەرێتی خود کە پێم وایە ناوبراو گەربێت و واژەی خۆی لەسەر تابلۆکانیش نەکات، ئەوا هەرکەسێک سەیری بکات، دەزانێ ئەم تابلۆییانە لە کوردستانێکی ڕەنگ گەرمی ناوچەی ڕۆژهەڵات کێشراون.

دووەمیان: ڕووە و دووبارە کردنەوەی شێوەی کارکردن دەتبات بۆ نێو بازنەیەکی داخراو و خولخواردوو بۆ چەند جارێک لە ئەژمارەی ئەو تابلۆیانەی کێشاوییەتی تووشبوونێکی «ملل» و وەرزیت بەسەر دێنێ ئەمەش ئەوە دەگەیەنێت شێوە ئامێرێکی کۆپیکردنت لابێت لەنێو هەست و نەستی تێڕوانینت هەر لە بینینی یەکەم تابلۆ تا دووایین تابلۆ تەنیا دوو جۆر ببینێت و ئەو شتانە لەسەر کۆپی بکەیت کە ئەمەش لەوەدایە بینەر بەرەو ئاراستەیەکی دووبارەیی ببات.

سەبارەت بە هەڵبژاردنی بابەتی تابلۆکانی هونەرمەند «سەردار کێستەیی» زێتر پەیوەستی کردووە بە جیهانێکی داخراوی تایبەت بە ئافرەتان، هەر لە دەرکەوتنی سیما و ڕوخساری سەرشکڵی ئافرەتەکانەوە جیهانێکی تایبەتتری بە هەریەک لە کەسایەتی و خوونەریتی ئەوان دەردەخات. ئەگەر وردتر سەیری فیگەرەکانی ناو تابلۆکانی بکەین، ئەوا ڕیزبەندی هەڵپەڕکێی ئافرەتەکان جوایز لە ڕێک وپێکی هەڵپەڕکێ و ڕەشبەڵەکی کوردی سیمایەکی پەرتەوازەیی و ناتەبایی دەبینرێ و هەڵهاتن و هەوڵی لێکچڕژانی هەڵپەڕکێیەکە هەست پێدەکرێت لەلای بەشداربووان. ئاشکرایە شاییکردن و هەڵپەرکێی کوردی چ لەلایەن پیاوان یان ڕەشبەڵەک، ئافرەتان بێت، بە جۆرێکی نیمچە بازنەیی درێژکراوی قۆقزی دادەمەزرێت، هەر لەسەر چۆپییەوە تا گاوانی، کەچی ئەو تەشکیلە هەڵپەڕکێیەی ناو تابلۆکەی هونەرمەند «سەردارکێستەیی» بە ڕەهەندێکی دوور و درێژ بەستراوەن و بێ سەروبەرن یەکانگیرنین، ئەوانەی پێکیان هێناون وا پێدەچێت بە تۆبزی هێنراون و بێزراون ڕوو سیمای هەریەکەیان بۆ لایەک دەڕوانێ و هەنگاوی لەش و لاریان فرە ئاراستەن ئەوەش بۆ خۆی ڕەنگدانەوەی حاڵەتێکی سایکۆلۆژییەتی دەروونییە بەرامبەر ئافرەتان لەنێو خۆیاندا.

ئەگەر بێت و بە ڕێژەیەکی نزیککراوەی بەراوردێک لە نێوان تابلۆی «سەمای بووکێنی لە کەشێکی کراوەدا» بکەین کە بەپەڕەموچی هونەرمەند «پیتر بروێغل» کێشراوە لەگەڵ تابلۆکانی هەڵپەڕکێی هونەرمەند سەردا کێستەیی، سەیر دەکەین، بە هەمان لێکدانەوەی دوو ڕووی ماناداری لەو تابلۆیەی پیتر بروێغل دەبینرێ کە تێیدا هونەرمەند بەر لەوەی مەبەستێکی پیرۆزی بۆ بابەتی ئاهەنگەکە پیشان بدات، شادییەک بۆ ئارەزوویەکی هەڵەیی شەهوەتی سێکس دەردەخسێنێ کە ئەمەش لەوەیە ئاوا بە ئامانجی کارەکەی چووبێت، یان بێ مەبەست بووبێ خاکەراییانە ئەو دیاردەی لێ دەرکەوتبێ لە غەریزە سەرەکییەکەی تێپەڕیبێ، کەسایەتییەکانی بەشداربووی نێو سەماکە عەشوایی و پەرت و بڵاو تێکچڕژاون تەنیا سیمای کولتووری وڵاتەکەیان بەسەرەوەیە و ڕەمزێکن بۆ ئارەزووە خۆشییەکانیان.

هەر دووبارە بێینەوە سەر بابەتە هەڵپەڕکێیەکەی هونەرمەند سەردار بە ڕای من دوو ئەگەری بۆچوونی هەیە ئەم وێناندنەی بەرامبەر هەڵپەڕکێی ئافرەتەکان لەوەیە دەستی ئەنقەستی خۆیەتی بۆ زەقکردنەوەی ئەو بابەتەی نێو کۆمەڵگە کە خۆی لە هونەرێکی شێوازی تەعبیرکراوی واقیع -سروشت دەدات، بەڵام بە چێژێکی ئێستێتیکایی داپۆشیوە هەر لەبەکارهێنانی زۆرینەی تۆناتی ڕەنگە زەق و بریقەکانی ژینگەی کوردستان و هەروا لە چوارچێوەی هەڵبژاردنی ئەو دەوروبەرەی کە شوێنی هەڵپەرکێی لێ بەستراوە کە لەوانەیە هونەرکار ویستوبێتی ڕەخنەیەکی ڕیالیزمی-تەعبیری کۆمەڵایەتی بگرێت بە شێوازێکی جوان و ئێستاتیکایی گوزارەی بکات و نیشان بدات . ئەگەرەکەی تر لەوەدایە کە بە شێوەیەکی خۆ نەویستی کاری بۆ کردبێت لێ بێ مەبەست بێ و دەرکی بەولایەنە کردبێت و تەنیا مەرامی بووە جوانی مێینە و ئافرەتی کورد وەک دیوی دەرەوەی ڕوخسار لە دیوی کولتوور و دەسماڵەی ڕەنگاڵەی جلوبەرگی کوردی بە ڕازاوەیی پیشان بدات. ئەمانە و لە تەک سیحری جوانی و سەرنجراکێشی سروشتی

کــوردســتــان هاوتایی یەک بکات کــە پێکەوەبیــەکی جیــهــانی ئەفسووناوی پڕ لە ئارەزوومــەندانەی خــەیاڵ و چێژی ئەندێشە فــانتــازیای پێ ببەخشێت ئەوەشیــان بۆ چۆنیــیــەتی ڕوانینی خــۆی دەگــەڕێتــەوە کــە کــامــیــانی مەبەست بووە بەدەربخات.

ئەگــەر بگەڕێینەوە بەرەو ســەدەی نۆزدەیەم، ئەوا هونەرمــەندی ئەوکــات «ئەدوار مــانیــە» ڕەنگی ڕۆنی بەســەر خــامی ســپی ڕاســتــەوخــۆ بەکــار دەهێنا بە پەڕەمووچەکەی بەشێوەیەکی تیژ و بەهێز، مەبەستیشی ئەوەبووە کە ببینرێ کە تابلۆی «دەریا»ی کیشاوە بەبێ ئەوەی ڕەنگەکــەی بەشــێــوەیەکی پەڵە پەڵەیی تەنکی گردبووی بکات، هەر ڕەنگێکیش لەسەر قوماشەکە بەو نرخە زۆر خــەســتــەی خــەملاندبووی کــە لە ئەنجامی پلە پلەدارییەتی بەکارهێنانی ڕەنگەوە دەستی کەوتبوو هەروا گواستنەوەی لە پاڵێتەکەوە یەکسەر بۆ بان تابلۆکە، دیارە هونەرمــەندیش خــۆی خــاوەن بڕیار لە چۆنیــیــەتی و چەندایەتی جــۆری تەکنیک کــە پێــویست دەکــات بۆ بەکــارهێنانی لە هەر کــارێکی هونەری تاکڕەو بە ڕاهاتن لەسەر شێوازی کەسی خۆی و مەبەستە جوانکارییەکان و گوزارە پێبەخشینی کارەکەی.

لەم ســۆنگەوە ئەگــەر بنۆڕینە تابلۆکــانی هونەرمــەند «لوقمان سەلام» لە تێکڕای تابلۆکانی دیدوتێڕوانینێکی فرەوانی خۆی هەیە بەرامبەر سروشت و ژیاری کولتوور و کەلەپووری بۆماوەیی میللەتەکەی بە گوێرەی ئەو ناوچە و شوێنە جوگرافییەی ژیانی لێی بەسەر دەبات، دەرخستنی کــەرەســتــەی خۆمــاڵی و پێداویســتــیــیــەکانی ناو گــوند و خــانووە شاخــاوییــەکــان، لە کۆی تابلۆکانی دەبینرێ، بە دوو جــۆرکــاریکردووە لە زۆر شــتــدا بۆ نموونە دوو جــۆر کــەرەســتــەی ڕەنگی بەکــارهێناوە، بۆیەی ئاوی و ڕۆنی هەریەکە و بە تەکنیکێکی تایبەت بە سروشتی ماددەکە و شــێــوازی خــۆی و هەروا بە دوو کــەش و بارودۆخی ژینگەی ســروشــتــدا کــاری کردووە، ئەو ڕەنگانەشی کــە خــســتــۆتە ســەر پانتــایی ســاوی تابلۆکــەی، ئەو وەک هێنــاوەوەی ئەو نموونە تابلۆیەی دەریای مــانیــە، نزیکە، بەڵام لە ڕووی سکێچ و هێــڵکاری فــیگۆرەکــان ئەوا لە هێڵکارییەکانی هونەرمەند «ئۆسکار کوکوشکا» نزیکە لە چۆنیــیــەتی بەخــشــینی زیندەگی هێــڵــە ڕاڕاکــانی و جــوولانەوەی لەرەلەر هێــڵــەکــانی «ئینســیــابی» و چێژێکیش دەبەخشێتە بینەر بە هاوبەشی نێوان سۆزداری ئەو و هونەرمەند.

سەبارەت بەو دوو جۆرە کاری سروشتی ڕەسم کردووە

تابلۆی هونەرمەند «سەردار کێستەیی»

لە یەکیان خاڵی کردووە لەهەر بوونەوەرێک و فیگۆرێکی ڕۆحدار، تەنیا جوانی و قەشەنگی سروشتی کوردستان لە فەزایەکی کراوەدا وێنا کردووە بە ئیمپرێشنی ناخی چەند گرتەیەکی فــۆتۆریستی- شێوەکاری تێکەڵ یەک کردووە جێ بەنجــەیەکی هونەری ئەکــادیمی پێــوە دیارە و تەواو هەستی پێ دەکرێت، ئەو دیمەنانەش کە لە چیاکــان و شاخ و دۆڵ و دەریاچە و ڕووبار و دارو درەخت پێک هاتووە؛ بە تــەکنیکی بەکــارهێنانی ڕەنگی ئاوی ئەنجــامی داون ڕەنگەکان زۆر ئەزمووندار دیارن و پاقژ و شەفافن.

جــۆری دووەمی ڕەســمکردنی ســروشــتی تێکەڵ بە ئاوەدانی و ئاوایی خــەڵک و دابونەریت و کــەسانی ئەو ناوچە کــوردنشــینانەی کــە لە دێر زەمــانەوە شــوێنگە و لانکەی باو باپیــرانین، بەڵام لە دیوی بەکــارهێنانی ســروشــتــدا تێکەڵ واقــعــێکی - تەعــبــیــری کــردووە، دەربڕینکارانە ڕەســمی ئەو فــیــگەرانەی کــردووە کــە لە توخــمی نێــر و مێ و بوونەوەری تری کــردووە فــیــگۆری ئافرەتی کورد زێتر ئامادەیی هەیە، ئەمەش ڕەنگدانەوەی حەقــیــقــەتی تاک و کۆی کــۆمــەڵی کوردە لەکــاتی بەســەر بردنی ڕۆژگاری تاڵ و شیرین ئاوێتەی ژیانێکی گەشبینی

و تراژیدیایی کردووە.

پێدەچێت ناوبراو سەربەستییەکی تەواوی داوەتە خۆ لە هەڵبژاردن و ئاراستەگۆڕینی گۆشە نیگای تابلۆکان لە چۆنییەتی داڕشتن و پێکهاتەی فیگۆر و کوتلەکان و ریتمی ڕێکخستنی نێوانیان، ئەگەر بهاتبایە. شێوازی ئەکادیمی- تەعبیری لە کارەکانی بەدەربوایە، ئەوا تابلۆکانی تەواو بەتاڵ دەبوون لە هەر مانایەکی هونەریی، چونکە بۆ خۆی فەوزایەک لە زۆری فیگۆرە کوتلە دابەشکراوەکان دەبینرێ، بەڵام وەک ئاماژەم پێدا بە ڕێگە چارەی هونەری داڕشتنی ئەکادیمی-قوتاری کردووە لەو نەشازی وسەنگییەی. ئەوەی جێی تێڕامانی تابلۆکانی «لوقمان سەلام»ە هەست بە کردەی دوو تەکنیکی جیاواز دەکەیت لەبەرکاهێنانی کەرەستەی تەواوکردنی تابلۆکێشاندا.ئەگەر لەتەک یەکتر هەڵنەواسرابوونایە وات دەزانی هونەرمەندێکی تر ئەنجامی داون. ماوەتەوە بڵێین هونەرمەند «لوقمان سەلام» لەبەر قەبارە گچکەیی و لە جام نەگرتنی تابلۆکانی لە نرخی بەرچاوخستنی هێزی کارە هونەرییەکانی کەم کردۆتەوە لەبری ئەوە قەبارە گەورە و ستانداردی تابلۆکێشانی پەیڕەو کردبوایە، بە ڕای من تەواو لە کەموکورتی ڕزگاری دەبوو خەسڵەتێکی باشی هونەری دەبەخشی.

دەکرێ بڵێین هونەرمەندانی هاوچەرخ و بەتایبەت هی سەردەمی ئێستا لە کاری هونەریدا دەخزێنە نێو وابەستەییکردنی هونەری ڕەسم و پەیکەرتاشیی لە ڕێی هەڵقوزینەوەی و پێدانی شتە بەخشراوەکانی هەردوو هونەر بە یەکترەوە، خانمە پەیکەرتاش «للی بونتیکو ١٩٥٩» لەگەڵ ئەوەی پەیکەرتاشە، کاری ڕەسم دەکات ئەوکاتەی ڕەگەزەکانی هێڵکاری بە نەخشە دانان و سێبەردانانی تەنک و ڕێک دەخات بۆ ئەو شکڵانەی کە بنەمای ئەو پەیکەرە و پێکهاتەی تێل و کەرەستەو تاقمی ئاسنینەکانی لەسەر دادەمەزرێنێ. هەروا هونەرمەند «لرۆ برتۆکریبا ١٩٥٩» زیاتر بایەخی بە کۆکردنەوە و تێکهەڵکێشی بەسەر ڕووکەشی تابلۆ دەدات و گرنگی بەهەرسێ دوورییەکانی دەدا و بەم کارەی بیری بۆ هەمان ڕێچکەی ئەنجامدانی پەیکەرسازیی چووە.

هەردوو هونەرمەند و ئەوانی تریش ئەم دوو هونەرەی ڕەسم و پەیکەرسازیی تێکهەڵکێش دەکەن، هەروەک زۆربەی هونەرمەندانی تر بەشدارن لە چۆنییەتی ڕێگەچارەی ڕاهاتوو و سواو بۆ ئەو گیروگرفتانەی بەسەر سازدانی جوانی و ئێستیتیکایی و ڕەنگدانەوەیان بەسەر دەوروبەر هەیە.

سەبارەت بە هەریەک لە شکڵە هونەرییەکانیان و ناوەڕۆکی هونەرییان، هەڵقوڵاوی ئەو پێداویستەن کە هونەرمەند هان دەدات بۆ کارکردن و جیاوازی لە شێواز و چۆنییەتی ڕێگە بەکارهێنانی کەرەستەکان و هەمووی بەوە دەپێکێتە سەر جیاوازی لە مەیل و مەبەستی و کەسایەتی هەستیاری خۆی.

لەم سۆنگەوە بۆمان هەیە ئەم تەوزیفەی کارکردنی هونەری شێوەکاری لە نێوان ڕەسم و پەیکەرسازی لە کەسێکی وەک هونەرمەند (مەروان شوکری) ببینین و دان بە حەقیقەتی ئەو پرۆسە کارکردنەی بنێین.

تەواوکەری تابلۆکانی هەردوو هونەرمەندان «سەردار کێستەیی و لوقمان سەلام»ە لە ناو هۆڵی پێشانگاکە لەکاتی یەکەم هەنگاونان بەرەو پانتایی هۆڵی نمایشکەیان هەست بە لاداهاتنی ئەو بەرە دەکەی کە بەهۆی کێش و قەبارەکانی تابلۆکانی هونەرمەند «مەروان شوکری»ە وە وای بەسەر هێنابێت.

دیارە ئەم جۆرەی کارکردنی ناوبراو زێتر لە هونەری ئێنستەلیشن نزیکە بەرامبەر بەو مامەڵەکردنە پرۆسەییەی ماتریال بەکارهێنانیدا جیاواز لە شێواز و تەکنیک و کەرەستەی بەکارهێنراوی دوو هونەرمەندەکەی تر.

تەنیا بابەتی ئافرەت لێکی نزیک کردوونەتەوە لە کارەکانیدا هەمیشە هونەرمەندان لە تابلۆکێشاندا لە بابەتی ئافرەت بێ بەری نین و هەریەکە و بە چەشنێک هەست و درک بە ئێش و ئازار و کێشە و گرفتەکان لەلایەک و شادی و خۆشییەکانیان لەلایەکی تر دەکات. بۆیە هونەرمەند مەروانیش لەم کائینە بەخشندە و سۆزدارییە دوورە پەرێز نییە و تێکەڵی هونەرەکەی کردووە، جا بەشێوەیەکی واقعی بێت بەسەر هاتی حاڵەتی ئایرۆسیەت و بارنۆگرافییەت دەرحەق بە ئافرەت یانیش فانتازیابوونی هەمان حاڵەتەکان بە شێوەیەکی ئەندێشە و خەیاڵ ئامێزی زەحمەتی ژیانی پڕ لە کەفوکوڵی چەوسانەوەی جەستە و ڕۆحەکانیان بێت. دیارە کۆمەڵگەی ئێمەش لەم بارودۆخ و ڕووداوانە بێ بەش نەبووە کە ئافرەت بە پلەی سەرەکی زەرەرمەند و ئەزیەت دەر و قورسایی ژیان وگوزەرانی بەسەرەوە بووە، بۆیەش وای دەبینم هونەرمەند «مەروان شوکری» لە زۆربەی تابلۆکانی نەحتی دەرپەڕیوو بە ڕیالیزمێکی سێ ڕەهەندی فیگۆری ئافرەتی داڕشتووە و هەروا بە جۆرێکی

تریش شێوە پەیکەری ڕیلیفی ئەنجام داوە بابەتەکانی گوزارە لە ئافرەت و پیاو دەکات و زێتر شکستی ئافرەت پیشان دەدات. هونەرمەند مەروان تازە کارکردنێکی تایبەت بە ستایلی کارەکانییەوە بە زۆریش لە ڕووی تەکنیکی کەرەستەکانییەوە دیاربوونی ماتریالییەتێکی تەواو بەسەر مەغزای کارەکانییەوە زاڵە. کەرەستەکان تێکەڵن لە ماددەی پلاستیک و فللینەی سووتێنراو تێلبەندی ئەو بونیادە شکڵەی لە فیگۆری پەیکەری مرۆڤ وەرگرتووە: دیارە بە ئامادەکراویی دای ناوە و بە تۆپەڵی بچووک و گەورە ماددەی فیللینەی ناو قودی بەستراو پرژاندووە سەر فەزای فیگۆرەکان شێوە شکڵەکان ماتریالێکی واقعبینی خاک و گەردی خۆڵی سووتماکی کردووە بە پاشینەی ئەو کوتلە جەستانەی کە لە شێوەی پەیکەر ....، وەسفێکی لەناوچوون و فەوتان و کوشتاری پێداون، کە وەک دیمەنی قەسابخانەیەکی بەشەرییەت دێنە بەرچاو، هەر وەک ئاشکرایە لە شێوازی کارکردنی تایبەت بە خۆی پێکهاتووی واقیعێکی گوزارەیی- ئەبستراکتی هاوبەشکردووە، جا ئەوەی جێی تیشکدانەوەی سەرکارەکانییەتی زێتر لەو پەل و دەست و پارچانەن کە بەڕای من لە زۆر شوێندا لە ڕووی ئەکادیمیا سادەیی پێوە دیارە، خۆ ئەگەر بهاتایە تێکەڵی شێوازی تەعبیری کارەکانی کردبایە، یاخود ئاوا بە ئاشکرایی شکڵەکانی پیشان نەدابا لە ڕووی ئەنەتۆمی و هەروا لە هەندێ شوێندا پشت گوێی خستبایە، ئەوکاتە زێتر خزمەتی مانا و مەرجە هونەرییەکانی تابلۆی دەکرد، شتێکی تریش مایەی قسە لەسەر کردن و تێبێکردنی کارەکانییەتی ئەوەیە کە ئەو بۆیە سپرایەی هونەرکار بەکاری هێناوە لەگەڵ ئەنجامدانی تەکنیکی کەرەستەی بەکارهێنراو بووەتە هۆی لە دەستدانی زیندەگی فیگۆری ئەو شکڵە مرۆڤانەی کە ویستوویەتی بەرگێگی ڕۆحی بە بەریان بکێشێ، واتە لەنێوان زیندوویی و مردوویەتی ئیحایەکی هەستیاری بەسەر بنیشێنێت و چاوی بینەر هەستی بوونیان بکات، ئەوەیان لەو کاتەدا زۆر پەسەندتر دەبوو ئەگەر بۆیەی تری ئامادەکردبا و بیگونجاندنبایە بۆ ئەو پرۆسەی کارکردنی نەوەک تەنیا ڕەنگی ئامێری سپرای، چونکە بەکارهێنانی یەک تۆناتی ئەو سپرایانە تێکەڵی کەلوپەلی دەستکردی بازاڕی کردووە لە باتی کارێکی هونەری خۆڕسکی دەستی هونەرمەندی بە سەرەوە بێت. هەرچەندە پێشنیاری هونەرمەند بۆ هەڵبژاردنی پرۆسەکەی زۆر شتگەلێک سەرکەوتووتری تێدا بووە،

تابلۆی هونەرمەند
«مەروان شوکری»

بەڵام لە هەندێ باری شتی فەلسەفی و بیرۆکە و دەلالەت و ماناداری بەو چەمکە شێوەکارییەی بەخشیوە بەرامبەر چۆنییەتی داڕشتنی فیگۆری پەیکەرەکان بۆ لایەنێکی تری لێکدانەوە و ڕاڤەکردنی تێگەیشتنمان دەبات.

دیارە ماتریال بەکارهێنان لەم چەشنە کارکردنەدا، زۆرانێک لە هونەرمەندانی ئێستای کوردستانی گرتۆتەوە.

هەرکەسە و بە بۆچوونی و قەناعەتی خۆی پیادەی دەکا، ئەوەی من لێرە هەست بە لێک دوورکەوتنەوەی فەلسەفە و فیکرەی کارکردنی هونەرمەند بەدی دەکەم ئەوەیە ئەم جۆری هونەرە خۆی لە بنەڕەتدا متمانە لەسەر فیکرە و پرۆژەیەکی پێش وەختی هونەرمەند دەکات، واتە بیرۆکەی بۆ تەرخانکردنی دەبێتە پرۆسە گەیاندنی مەعریفەیەکی هونەری شێوەکاری لە دوا قۆناغی

کارەکەیدا، لێرەدا سەیر دەکەین ئەو کەرەسەی ناوبراو بەکاری هێناوە زەحمەتی و قورسییەکی زۆری پێوە دیارە بەرامبەر ئەو مانا بەخشینە چەمکییەی بۆ فیگۆرەکانی شکڵی پەیکەرەکانی تەرخان کردووە بۆ بە ئەنجام گەیاندنی بەشێوەکاریی بوونەکەی ئەمەش بۆ خۆی ئەستەمە بچێتە نێو فەلسەفەی یەکبوونی ئەم جۆرە کارکردنە بە شێوەیەکی تەواو دروست.

ئەگەر بێت و هونەرمەند لە تێڕوانینێکی ترەوە بەم کارەی هەستابێت و وتایبەتمەندییەکی تری پێ بەخشیبێت، ئەوا خۆی لێی بەرهەستە تا چەند ئامانجی پێکابێ.

بەڵام ئەوەی من تێی گەیشتووبم، کاتێ تۆ مامەڵە لەگەڵ کەرەستەی ماتریاڵی دەکەی و لەسەر ڕێچکەی هونەری پەیکەر تاشین هەمان ئەو واقیعیەی پێ دەدەیت و دوای ئەمە فیکرەی بابەتەکەتی پێ دەبەخشیت، ئەوا بەڕای من ماندووبوون و ئیشکردنی تەکنیکی بۆ تەواو بوونی کارێک لەگەڵ خێرایی فیکرەی بابەت ئەستەمە هاوکێشە بێت و بگونجێت و ئەو مافە بە پرۆسەی زانستی شێوەکارییەکە نادات. خێرا هەست دەکرێت فیکرەی هونەرمەند خۆی لە دەستداوە، یانیش ماندووە و بێ هێزە و تەنیا بۆ خاتری تەکنیکی داڕشتنی کارێکی پەیکەرسازی تەرخانکراوە و بەس، ئەویان زێتر زاڵە بەسەر بەرهەمهێنانی فیکرەی بابەتێکی مەعریفەیی، بەرامبەر چەمکی شێوەکاری بوون، ئەمەیان لە دیوی ناوکردەی کارەکەیە، بەڵام تەنیا فیکرەی هونەرمەند وەرگرین بەرامبەر کێشەی میللەتەکەی زۆر بە توانا و کاریگەرە و ئامانجێکی ئایدیالی خۆی هەیە.

سەرچاوەکان:

١- فن الرسم- هيغل، ترجمة جورج طرابيشي.

٢- «الرسم كيف نتذوقه»؟ عناصر التكوين، فريدريك مالنز، ترجمة:هادي الطائي، مراجعة: د.سلمان الواسطي.

٣- حوار الرؤية (مدخل الى تذوق الفن والتجربة الجمالية)، - ناثان نوبلر، ترجمة فخري خليل، مراجعة جبرا ابراهيم جبرا.